

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. népközpont intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szöveg, min en közlés után 6 fillér fizetendő.

Allandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.

Kisebb hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal... .. * 28.— Nyolcad oldal * 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A mi gondjaink.

Az öreg, nagyszakállú, vagy egész simaarcú bölcsek, nemcsak azok, akik minden hátratekintés nélkül művelik a tudományt, hanem az ember sorsán kétségbeeső modern patriarkák is (kik majdnem hőortokon török a fejüket), igen sokat várnak a tudás, a műveltség eljövendő országától. A kultúra, ha majd behatol a társadalom vérébe, még segíthet az emberiségen, ezt vallják. S a társadalom, a nagy tömeg, melyet lomhasággal szeretünk vádolni, szintén kezd hódolni a tudománynak, mint jelszónak. Sőt valami kis része talán már része is a művelődésnek, belátja szükségét. Kezdi követelni a javait.

Hogy a kath. egyház, amelynek — mint tudjuk — természetes jogon van tanítói hivatása, feladata, sohasem volt ellensége a tudás terjesztésének, sőt éppen gyújtogatta a műveltség faklyáit mindenkor, azt elismeri mindenki, ha csak szereti az igazságot. Viszont föltételelem az, hogy mindazok, akik ennek a «keresztény kultúrának» házaiban tanítják a népet, meggyőződésből teszik azt. Hiszik, hogy helyes céllert küzdenek, midőn vallásos-művelti nemzedéket akarnak fölnevelni. Isten látja a lelkünket — mondja a kath. tanítóság — mi ezt akarjuk. No, ha így van, ezen csak örülni lehet.

De az örömbe nagy fájdalom vegyül. A gonoszság és a nagy tévelygés ki akarja üzni a vallásos tanítókat az iskolákból. Az igazi, emberboldogító népművelés otthonai föl akarják égetni. Ők ugyan a tudomány, a felekezeti egyenlőség, sőt a haza nevében óhajtanák ezt az irtást, de mi tudjuk, hogy ez az óhaj tudományos éretlenség, mely még arra se illetékes, hogy kulturális kérdésben ítéletet mondjon, nem hogy egész nemzet kulturáját irányítsa. A napi eseményekből megállapítható, hogy nem a pártatlan tudományos álláspont, hanem csak a rosszakarát és az elámitott közvélemény támadhatja a hit és erkölcs alapján levő keresztény népnevelést. Bárhonnan jön is azonban ez a támadás, lát-

hatjuk, hogy már eddig is siratni való károkat okozott a kath. iskolaügynek. Az elbusító az, hogy ezeket a bántalmakat csak most vesszük észre. Eddig nem láttuk meg ezekben a hazug újításokban a mi törekvéseink ellenségét. Csak most kapunk észhez, hogy a nemzeti, sőt keresztény minisztérium hajlandó semmibe se venni a kath. tanítót, amint ez látszik a «Mellőztetésünk» című panaszból. Ambár lehet, hogy a «fizetésrendezés», továbbá az «új segédtanfelügyelő-kinevezés» tények, bármily nyugtalanító, megírhatatlan számú kollegánkat tovább is az édes álomban hagyják.

Hja, az álom oly édesen bódító! A heverés kicsiny párnája oly puha! Bocsanat, nem akarok senkitse megszünni. Azt is tudom talán, hogy a mi ködös állapotunknak kik lehetnek részben okozói. Ezért vessenek ők magukra. Am bünösök vagyunk mi is. Nem mintha a kath. tanítóknál hiányoznék a keresztény szellemű tanítás igaz, meggyőződésből eredő szeretete s képesek volnának ezt az ügyet elárulni, a régi idealokat elhagyni. Ezt nem hiszem, ismétlem. Csakhogy sokat mulasztottunk. Ez az ügynevezett jóra való restség. Ez a mi bününk. Aludtunk kérem. Csak a mély alvás mellett történhetett meg oly példátlan sérelem azokon a pályatársainkon, akik tanítók és kántorok is. Csak a nemtörődömség lehet a meglejtése annak, hogy napról napra fogyunk számban, s hogy az a testület, amelynek tagjai még ma is a legtöbb ezren vannak, mindinkább gyengül életre való képességben; alig vesz róla tudomást a világ. Nem voltunk ébren s ma már az a veszedelem mutatkozik, hogy a haladás hamis szekerére felültetett társadalmunk a tévedések és botlások keserves utait lesz kénytelen bejárni, hogy aztán ismét visszatérhesen az igazsághoz. Gyamolatlanok vagyunk, nem merjük és nem tudjuk a magakorbelti eszközeit használni annak, amivel megtarthatjuk öntudatunkat, megvédelmezhetjük érdekeinket s amely módon kifejthetnők meglevő nagy erőnket.

Gergely.

Család és iskola.

Van-e fontosabb, magasztosabb feladat a gyermeknevelésnél? Sokan nem tekintik annak, sokan kötelességből, megszokásból vagy unalom-ból teljesítik, minden melegség, minden odaadás nélkül. Az ilyen gyermeknevelők munkája hasonlít a téli naphoz, mely világít ugyan, de a szükséges melegség hiánya nélkül értelmi, termelni nem képes.

Nezzük, figyeljük csak meg tavasszal az elvetett magvat, melynek élete azonos a gyermeki életéhez: alszik, szunyad a földben s ha jó az ebresztő napsugár, megtermékenyíti a jötekonny eső, új növény kepződik, mely hosszas fejlődés után éri el alakját, nagyságát, minéműségét annak a magnak, melyből az új növény kepződött.

A gyermekben levő indulatok, öröklött tulajdonságok is alszanak, de eljő és pedig mihamar eljő az idő, midőn azok életrekelnek s ha a munkás gondos keze a lelek kertjében levő gyomot, giz-gaszt ki nem irtja, bizony nemsokára elnyomja, ellepi a nemes növényt is. Mert hiában támaszkodik a szülő az iskolára, hogy amit ő elhanyagolt, a tanító majd helyrehozza, — amit a gyermek zsenge korában meg nem szokott, vagy ha otthon nem gyakoroltatták a jó és szép cselekvését, akkor a tanító kevés vagy éppen semmi sikert nem mutathat fel.

A gyermeket nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag kell nevelni, erre nézve pedig legfőbb nevelő és tanítómester a példaadás. Ha a szülő csupán az iskolai oktatásra, nevelésre támaszkodik, az eredmény vajmi kevés, vagy éppen semmi sem lesz s hasonló eljárása ahhoz, midőn a földműves szántatlan meg nem javított földbe veti a magot, mely ha ki is kél, de ha annak előre meg nem porhanyított részét az eső és hő nem termékenyíti meg, bizony-bizony kárba vész minden fáradsága. A családi és iskolai életnek oly szoros kapcsolatban kell lennie, oly összhangzatosan kell működnie mindkettőnek, hogy az egyik eredménye a másikat kielégítse s mire a gyermek iskolába kerül, lelke egy gondosan elkészített kerthez legyen hasonló, melyben ha még nemes növény nincs is, de megtermékenyített talaja tisztán álljon, hogy ha az igazi kertész — a tanító veszi át a kert gondozását, — teljes munkát végezhesen.

Az okos szülők arra törekednek, hogy gyermekeiknek útravalóul bőseges lelkikincseket hagyjanak, vagyis hogy mértékletes tiszta életmódjuk által gyermekeik nemes erkölcsöket, egységes vért nyerjenek. Ha elmegyünk egy-egy képtárba, vagy egy hírneves művész műtermébe, igen gyakran találunk ott embereket, kik a képről vagy műtárgyról másolnak és legtöbbször oly élethű munkát végeznek, hogy az eredetet alig, vagy nem is lehet megkülönböztetni az utánzattól. Ilyen munkát végeznek a vallásos, istenfelő szülők is, ők is másolnak s arra törekednek, hogy a legkövetkezőbbhez — Jézushoz hasonló gyerme-

keket neveljenek. A szentírásban olvasható: «Hasonló a mennyeknek országa a szántóföldön elrejtett kincshez, melyet ha megtalált az ember, elrejtí s azon való örömeiben eladja minden vagyonát és megveszi azt a szántóföldet.» Az elrejtett kincs a gyermek örök boldogsága, ezt kell mindenekelőtt keresni s ezért kell mindeneket feláldozni.

A művész sokszor éveken át gyötrődik, míg okos művész-gondolata támad, s ha egyszer megvan a terv, hozzájárul a kivitelhez, javítgat, simítgat, hogy munkája minél tökéletesebb legyen. Ilyen művész a szülő is, kinek szintén éveken át kell gondolkodnia, erőt gyűjtenie, hogy tökéletes gyermeknevelést végezhesen.

Micsoda lelkigyönyörűség vezérli a tanítót kemény rögös útján, ha a szülő az ő utasítása, tanácsa folytán alig gügyögő gyermekével vallásos dolgokról beszélget, kiki az ő tehetsége szerint; de mennyire elkedvetlenedik, ha látja, hogy a szülő oktalan állat módjára engedi felnőni gyermekét. Bizony sokszor az oktalan állat is megszégyeníti az ilyen gyermeket, vele együtt szülőit. Mert figyeljük csak meg, az állat — midőn reggel kijön odújából — mintegy háladásul előbb egyet bög, — a madarak dicsérő énekkel áldoznak teremőjüknek, a virágok égfelé emelik fejeiket s ragyogó harmatcseppjeikben tekintenek fel az égre, a halmok, hegyek ködpárával köszönik Isten végtelen kegyelmét, csak a vallástalan szülő feledkezik el Istenről, nem gondolja meg, hogy ezerszeresen vétkezik, midőn gyermeke fogékony lelkébe nem csepegteti be a vallásosságot s ezzel együtt Isten szeretetét, ki szánandóbb a legutolsó nyomorultnál, mert nem gyönyörködteti az ártatlan gyermekajk imádkozása. Ismét a tanító kötelessége leendő, hogy az olyan szülőt, kiről felteszi, vagy meg is győződött vallástalanságáról, figyelmeztesse kötelességére, érveljen azzal az örök igazsággal, hogy a vallásos légkörben felnevelkedett gyermekkel kevesebb baj, vesződség van s a vesszőt nagyon ritka esetben kell alkalmazni, mert elég egy intés vagy arcmozdulat, a gyermek már engedelmeskedik s szülői parancsát Isten után legszentebb kötelességének fogja ismerni. Ha a szülő munkája az észszerű nevelés mellett megkönnyül, hát még az a szegény sok türelemmel bírő tanító micsoda felséges munkát végezhet, micsoda gyönyörűség, lelkesedés lesznek vezetői fáradságos pályáján, ha keze alá jól nevelt gyermekek kerülnek, kiknél az elvetett mag hatalmas fává fog fejlődni.

Eddig csak azokról a kötelességekről szóltam, melyeket a szülőknek az iskolázást megelőzőleg kell teljesíteni, lássunk most egy- néhányat olyant, melyet mint a gyermek életére nézve károsnak ismerünk s amely leginkább az iskolázás vagyis a társas együttlét ideje alatt észlelhető.

Az iskolában legtöbbször felüti fejét három súlyos bűn, a káromkodás, lopás és hazugság.

Kezdő iskolásoknál szépen lehet a gyermekre hatni ezen bűnök ellen egyes hit és erkölcsi történetekkel a beszéd és értelemgyakorlatok alapján, ha pedig már nagyobbak, az életből merített példákkal; de legjobban hathat maga a szülő, kinek hatalmában áll távol tartani gyermekét a rossztól és illetlentől. De mennyire megnehezíti, sokszor elrontja a tanító munkáját az a vétkes szülő, ki gyermeke hibáját leplezi, szépíti, vétkével szemben könnyelműen vállat von, ha pedig a tanító megérdemlett büntetést szab rá, még neki áll feljebb.

Az ilyen légkörben nevedő gyermekkel hogyan lehet különbséget tétetni a bűn és erény között? Schogy.

Hogy a tanító iskolájában egészséges szellem uralkodjék, ügyelnie kell arra is, hogy a tiszta buza közé konkoly ne vegyüljön, vagyis, hogy figyelje meg észrevétlenül a gyermekek beszéd-irányát, mert manapság nagyon elharapódzott úgy a káromkodás, mint a fajtalan beszéd s ha egy-egy ilyen eset előadja magát, fedje meg keményen az illetlen beszéd terjesztőjét. Ha pedig a családi életből hozza az iskolába, menjen el szülőihez kérje meg őket, hogy gyermekük érdekében vessenek szájukra zabolát, hogy az csak szépet, jót halljon tőlük. Bizony sok esetben az oktalan szülőnek áll feljebb, de a tanítót ez ne kedvetlenítse, vessen számot azzal a körülménnyel, hogy legtöbbször magát a szülőt is oktatni kellene. Ne sajnálja hát a fáradságot, tekintsen be ide is, oda is, különösen az egy-gyermekes szülőhöz, ki hibás szeretetében mindent elnéz a gyermeknek s kinek ismerete tudománya legfőbbképpen a vagyonszerzésben nyilvánul. Az okosabbja csak jónéven veendő a tanító figyelmeztetését s örömmel fog segíteni fia hibáinak kiirtásában. Áldásos és üdvösséges dolog, ha a tanító arra is ügyel, hogy a gyermekek felnöttek társaságában minél kevesebbet időzzenek — tudván azt, hogy a gyermek kiváló szeretettel utánozza a felnőtteket, hogy amit tőlük lát, nagy vonzóerővel bír rájuk s ennek következtében sok gyermek lelke megmételyeződik. Némely anya csupa szeretetből mindenüvé magával viszi gyermekét, különösen télen, midőn egymást éri a sok lakodalom, névnap, disznóölés, ilyenkor a gyermek szinte büszke rá, hogy ő reggelig kibirta a mulatást a nagyokkal.

Befejezésül még egy fontos dologról kell említenem, mely az iskolában úgy erkölcsi, mint szellemi tekintetben nélkülözhetetlen tényező s ez nem más, mint az engedelmesség. Ha ez hiányzik valamely iskolában, még ha okos, értelmes gyermekek is a növendékek, olyanok előttem, mint a virág illat nélkül. A tanító könnyen meghonosíthatja iskolájában az engedelmességet, ha ezt a gyermek már a szülői házban megszokta, ha érzi és tudja, hogy miként otthon szüleinek befolyása, fenhatósága alatt áll, úgy az iskolában a tanító parancsát kötelessége teljesíteni s ha a hazulról hozott jó

szokásokat, erkölcsöket a tanító éleszti, erősíti, még ha szellemi tekintetben csekély előmenetelt tud is tenni a gyermek, örömmel, büszkén építhet, ha látja, hogy a szülők nemhogy rongálnak, de sőt erősítik az ő építményét.

Sok-sok kötelesség váraozik egy lelkiismeretes, hivatását lelkesen végző tanítóra, de ha nem csügged, él-te alkonyán büszkén emelheti tekintetét, örömmel pillanthat vissza tövises pályafutására, hogy kötelességét hiven teljesíté s ha eljön az idő, midőn e lelkes apostolok mindennütt a szülőkkel összevetett vállal építhetnek a társadalom javára, mihamar bekövetkezik nagy-hírű Széchényink örök igazságú mondása: «Magyarország nem volt, hanem lesz!»

Majosháza.

Maller Irén.

Az analfabéták oktatásáról.

Sokan a kartársak közül azon reményben fogtak az analfabéták tanításához, hogy könnyedén végigvezetik a betűsorozaton a felnőtteket heti egy, maximum két órán át egypár hó alatt. Én is ezen nézetben voltam, habár előzőleg volt alkalmam vesződni koros analfabétával. Csalódtam. Kijelenthetem, mert reményeimet a tapasztalat pozdorjává zúzta. Nem ment a dolog gőzerővel, bizony nehézségekbe ütközött, min sokat gondolkodtam, mi lehet az oka? Mielőtt okozatát kerestem volna, megpróbálkoztam a különböző módszerekkel. Vittem a tanításba írva-olvasást, fonomimikát, Acsay-fele didaktikát; fűszereztem mondókákkal a betűk alakjait, vicceltem, anekdotáztam. Szóval precíz tudomást akartam szerezni arról, vajjon a felnöttek más ösvényen vezethetők-e, mint a gyermekek és mily fogásokra, mely methodusra reagálnak. Az eredmény saját véleményemmel is ellenkezővé vált. Hasonlóan vallottam Eötvös K. Lajossal: «A felnőtt ember már közömbös a tárgyképzetek iránt; őt az eseményekre emlékezés és azok felől itéletalkotás érdekli...» Tehát a szóképek és tárgyképzetek felidézését s felmutatását a gyermeknél lehetne csak eszerint alkalmazni, míg a felnőtt figyelme keresztüleszik ezeken. De ez theoritikus feltevés. Lássuk, miért?

A felnőtt ember az írást kezdő, ókori népekhez, pl. az egiptomiakhoz hasonló. Amint igaz az, hogy a kis gyermek úgy halad a műveltség ösvényén, mint az emberi nem, csak hogy kisebb kiadásban, úgy a felnőtt is a műveltség eme alfáját, az írást-olvasást, olyképp sajátíthatja el, mint a műveltség bizonyos fokán álló, ókori népek. A nagylokú objektivitás a tárgyak képeit akarja a papirosra vetni. A régi népek ostort, ibiszmadarat, kulcsot, meg nem tudom én, milyen élő és élettelen tárgyat rajzoltak le alapvető írásul, miből az ékirás fejlődött. Hát ezen a fokon áll az analfabéta képzete is, csak így haladhat az olvasásban. Semmire sem mentem, ha nem hasonlítottam valami teremtettséghez a

betűk nyomtatott alakjait. Hamar megmaradt az eszközben az «*Ű*», midőn lütyülőt képzeltem el ennek látásakor, vagy a «*s*», ha a tartólánc «*s*» alakú részét szemléltettem benne. Mondhatom, könnyebb volt a lelküknek az írva olvasás eljárása szerint is, jól, a «*cs*» betűnél csirke nevét említettem s a betű mellé egy csirkét rajzoltam. Ki is jelentették: «*Másképp nem is tudnánk, ha ilyeneket nem említene fel tanító úr*». Ime, saját vallomásuk a legnagyobb argumentum.

Igy másik órákon is felidéztek emlékezetükbe a betűket, különben száraz előadás folytán probléma lett előttük az alak. Ami nem is esuda, ha a rövid időre és a gyors haladásra tekintünk.

Mennyien hiszik, mint a fent idézettből feltétlenül következik, hogy mondóka-, verssorokból vezethető rá a felnőtt a betűk ismeretére.

Tehát bonkés alá vesszük a mondasokat, szavakat olyformán, mint az agóniában fekvő írva olvasás módszere cselekedte, hogy végre nagy nehezen a keresett betűre akadunk. Akkor jó volna ez, ha az összekapcsolás, a betűk gyors felismerése kész, erős alapokon nyugodnék. Avagy a tömeges betűismertetést akarják ily eljárással elérni? (Pl. Aesay.) Ez abszurdum. Mikor esténként 2—2 betű megtanítása is nehezen megy, sok, akkor pláne egész mondássorozatot tönni a felnőtt gondaltelt agyába, nincs rá eset.

Avagy a mondasokban foglalt betűket egyszerre óhajtják megtanítani?

Akkor egy mondás betűinek a megtanítására hetek kellenének bármifele csűrés-csavarással.

Ez sablon, kaptafa lenne, minthogy megfigyeltem az atyafiakat, ők már más körülmény között, mielőben előforduló, előbb tudott betűt idegen maszknak gondolnak.

Mondhatok példát rá: Felnőtteim közül egyet veszek ki. Ez megtanulta a nevét leírni anélkül, hogy ismerte volna a betűket. Ezt körülbelül két éve tanulta meg és miért nem tudta saját neve betűit akkor, midőn boncolni kezdtem nevét s kérdeztem: — Milyen betű lehet ez, az, emez, amaz? — A felelet «nem tudom» volt. Pedig csak több ideje lett volna megtanulni a nevében foglalt betűket, mintsem a tanítási időnk rövid tartalma alatt így vesződhetnénk.

Mg a képzetársítás nehézsége is arra enged következtetni, hogy helyesebb az olvasástanítással nálunk is úgy haladni, mint a gyermekeknél.

A gyermeki fantázia élénkségével sokat segít munkánkon, míg a felnőtteknek más változatos dispozicióba téve a betűket a képzetársítás lassúsága, higgottsága folytán a kátyubajutás hamarabb bekövetkezik. Helyesebb mindenképen a lehető legkönnyebb és legegyszerűbbé tenni a betűk felfogását. Akárhányszor megtörtént ily eset mint pl.: «*sári*» szóban az «*á*»-t felismerték de már «*határ*» szóban levő «*á*»-n sokáig törték fejüket.

De meg a pszichológia alapján ítélve, a leg-

jobb akarat mellett sem adhatunk igazat azoknak, akik a felnőttek oktatását az említett eljárásfelekkel készpénznek, biztos s gyors eredménynek veszik s akarják elérni.

Az olvasás-írás bizonyos érzékszervek összműködéséből származik. S ezen centrumok közül az optikai, az akusztikai és a motorikus centrumot a tárgyképzettel kapcsolják egymáshoz az olvasásnál.

Ha lát az analfabéta betűt, mit látási és hangképíleg elsajátított is, de ott a legnagyobb akadály a motorikus centrum működése. Ezen működés az ismereteket esetleg látszólag alacsony fokra szállítja le, különösen oly egyéneknél, akik az ily komplikált, mechanikus képzetársításban nem gyakorlottak. Hisz művelt embernek is nehezebb a motorikus centrum igénybevételekor (hangosan) olvasni, mint optikailag (magában). Hogyne esnek nehezebbé ily irányban csiszolatlan individuumnak. Ezt igazolja tapasztalatom. Arról panaszkodtak, hogy nehezen megy az összevevés (hangösszekapcsolás), ámbár összefoglalni már tudtak s a betűket ismerték. Nem ez volt a baj, hanem a hangos olvasás, mi folytán a szóban nem levő betűket is közbekeverték.

A szavak, mondatok labirintusából azért sem szabadul ki a felnőtt, mert az olvasás mechanikai részével van elfoglalva azon csekélyke időn keresztül, mit előhaladásukra szentelhetünk. Dehogyan törődik a felnőtt az értelmekkel. Neki több baja akad ennél a betűkkel. (Legalább 1—1½ hónapig így van.) S így adhatunk-e a felnőtt elé érzélemvilágot korbácsoló rimeket, ritmusokat, gnómákat, szerelmes dalokat stb.? Mit sem segít a célon eleinte, mert a cél egyelőre az olvasnitudas és nem a kedélyvilág gyönyörködtetése. De hogy is gyönyörködjen, mikor a betűk járma alatt nyög? Miképp érte különösen kezdetben a szöveget, mikor egyes, rövid szavak megértése is nagy eredmény? Hogy egy neki való versben gyönyörködjen, az bekövetkezik, de már nem a kezünk alatt.

Végül azt említhetem fel, hogyha a figyelmet a betűk tanításakor a nevükre hívjuk fel, munkánk, ha nem is mindannyiuknál, de egyeseknél megkönnyebbül, mert legelőször a saját neveik érdeklik. S ezt az írásnál is alkalmazhatjuk, midőn neveket íratunk.

Az is rossz eljárás, hogy valaki folyton másol-tasson a felnőttekkel. Igaz ugyan, hogy igen ki van fejlődve a nagyoknál az írási utánzás, de ezt csak módjával, néha alkalmazzuk. Az analfabéta nem tesz önműködésre szert, ha képeket rajzoltatunk vele, mivel a külső vonalirányok vezetik kezét s nem újul fel a betűk képzete. Bizonyossága ennek az, hogy a soha nem látott betűt is leírja, ámbár hangját még nem hallotta.

Ha azonban mi mondunk szavakat, ez önműködésre készíti a tanulót. Begyakorolja, hogy hogyan kell analizálva gondolkodni, ha le akarja írni, amit maga, vagy más előbb kimondott, kigondolt, amit papirosra kíván vinni.

Mielőtt rendes betűalakot vetnének a papirosra, egy-két órán át jó az írási előgyakorlat. A durva kéz, a munkától kerges tenyér, a reszkető ujj, a szokatlanság nehézzé teszi a vonalak megrajzolását. Mondhatom, eme alkalmazásom bevált. Mert ha rögtön betűket irattam volna velük, 90%-a nem tudta volna szépen kikerekíteni a betűk formáját, minthogy annak írási helyességével, a gömbölydedség pontos alakításával nincs tisztában. Közülök mondta olyan, aki tudott úgy-ahogy néhány betűt írni: «Most már értem a betűk írását. Könnyebb így írni, ha megmagyarázzák».

S az eredmény ugyan milyen lehet, kérdezné több. Kielégítő. Akik rendszeren látogatták — mert voltak és lesznek olyanok, akik megújnak — az írást és olvasást ily eljárással úgy elsajátították 1,5 hó alatt, hogy otthon néhány havi gyakorlás után akár ujságot olvashatnak, vagy levelet írhatnak.

Elmondottam szerény észrevételeimet, miket gyakorlatban alkalmaztam. Ezzel tartoztam az ideális célnak, tartoztam kartársaimnak. Egyházam és hazámnak.

Ujszentgyörgy.

Kerényi Rezső.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Az esztergomi főegyházmegeye f. évi VII. számú körlevelében Vaszary Kólos bibornok, hercepprimás Ó főmagassága több tanügyi rendeletet adott ki. Így:

1. Meghagyja, hogy a hitoktatók ezentúl minden iskolában követeljék be a tanulóktól a keresztes levelet: evégből elrendeli, hogy e célból az iskolás gyermekek részére a plébános urak a keresztes bizonylatokat teljesen ingyen és azonnal kiállítsák.

2. Előírja, hogy a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által 1908. év nov. hó 14-én 120.000 szám alatt kiadott tanterv és utasítás használtassék a nem magyar tanítási nyelvű kath. népiskolákban a magyar nyelv tanításához.

3. Előírja, hogy a tantermet a szünet alatt a tanító bármely célra is felhasználja. Az esetleg okozott károkért anyagilag felelős. Multságok a tantermekben nem rendezhetők: — ha az iskolaszék — elfogadható okok alapján — gyűlést vagy más összejövetelt öhajtana a tanteremben engedélyeztetni és megtartatni, ehhez az egyházi főhatóság előzetes engedélyét köteles kikérni. A tanszerek, taneszközök tisztán és rendben tartásáért a kezelő tanító anyagilag felelős.

Az iskolai ügyek pontos közigazgatása, valamint az idevonatkozó okmányok kiállítására és záradékolására szempontjából elrendeli, hogy oly okmányok, amelyek egyházi hatósági jóváhagyást igényelnek csak eredeti példányban terjesztessenek elő (díjlevél 4 példányban, költségvetések 3 példányban, iskolaszéki jegyzőkönyv 3 példányban, építkezési haszonbérleti és adásvevési szerződések 3 példányban).

5. Felhívja a helyiiskolai hatóságokat, hogy amennyiben az 1907 évi XXVII. t. c. 2. és 3. §-ban megállapított fizetéseket a tanítóknak még nem biztosították volna, azt haladéktalanul eszközöljék, vagy a hitközség terhére vagy pedig államsegéllyel, mert a törvény 12. §-a erre 1910. évi június hó 30-ig határidőt enged ugyan, de ezen időn túl a fizetést és korpólékot a 13. §. az iskola-fenntartók terhére megállapítottak mondja ki, mit ha behajtani lehetetlen volna, ez esetben az iskolafenntartó abban a községben elvesziti iskolafenntartó jogát.

6. Az iskolai szüneteket következőleg engedélyezi:

I. A kisebb szünetek: a hétnek két fél napja (pld. szerda

és szombat délután); vagy egy egész nap, pl. csütörtök. Ezenkívül szünetel a tanítás a vasárnapokon és egy nappól álló ünnepeken: egy májusi napon és az igazgató által a szorgalmi idő folyamán külön-külön engedélyezhető, de összesen csak három napon. Szünettel ünnepelelendők még a következő napok: 1. az Oltáriszentség általános imádásának napja; 2. a község védőszentjének — a bucsu — napja; 3. farsang keddeje; 4. április hó 11-én, mint az 1848. évi törvények szentesítésének évfordulója; 5. április 25. (szent Márk) buzaszenteselés napja; 6. a három kereszjáró nap; 7. Ő Felsége a király névnapja, okt. 4-én. 8. az év utolsó — szent Szilveszter-napja; 9. azon nap amelyen az illető hely régi szokás alapján, különös kegyelettel ünnepel. Ezen napokon kívül szünetek nem engedélyezhetők. Intézkedjenek a t. lelkes urak, mint iskolai igazgatók akként, hogy a kántortanítók a templomi kötelesegeket teljesíthessék. de a rendes tanítási időt el ne mulasszák.

II. Nagyobb szünetek: Karácsonykor 4 nap (december 23—26); Husvétkor virágvasárnaptól husvét utáni keddig bezárólag; Pünkösdkor 4 nap. A rendelet kiegészítésül megjegyeztetik, hogy azon napokon, amelyeken a tankötelesek az istentiszteleten megjelenni tartoznak, a tanítószemélyzet is köteles azokon résztvenni és az alul csakis a plébános igazgató adhat felmentést. A szorgalomidő-folyamán úgy a délelőtti, valamint a délutáni istentiszteleteknél, szentmisénél, vespérynél, valamint a körmeneteknél, amikor a tankötelesek is felvonulnak, a tanítószemélyzet kivétel nélkül köteles azokon résztvenni és a tankötelesekre felügyelni.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalosilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Az emberi élet a keresztény erkölcsstanban. Dr. Jehlicska Ferenc könyve. (Ára 6 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.) Azok a támadások, melyek manapság egyre sürűbben ostromolják az emberek hitét, keresztény meggyőződését, katolikus hagyományait, legtöbbször abból az alapgondolatból indulnak ki, hogy a természettudományok által életünk jelentősége, értéke és mechanizmusa felől kellőleg felvilágosított modern ember már csak azért sem lehet hiva a kereszténységnek, mert ez a földi életet kéllőleg nem becsüli. Emlégetik, hogy a kereszténység elsősorban a tulvilági életre irányozván a hives figyelmet, a földi élettel keveset gondol: e siralom völgyének szenvedéseit, bajait az örök élethez vezető lépcsőknek nézván, e bajokat szinte kívánatosaknak vagy keresendőknek mondja: a lelket feltétlenül domináló részünknek tartván a szolgátságra kárhözott testtel a börtöltetésen, sanyargatásokon és önkínzason kívül alig bajlódik. Szemünkre vetik, hogy a kereszténység kiölle a világból a vigszágot, az örömet, a derűt, az egyházban tehát jól érezhetik magukat az askézis által magukból minden életkedvet, a testnek, földi életnek minden örömet kilugozott szerzetesek, az egészséges, életerőtől duzzadó és élni akaró emberek azonban ezek mögött csak sanda szemmel nézett alsóbb rendű lények.

A keresztény erkölcsstan ellen a földi élet csekély megbecsülése miatt emelni szokott vádakak nagy tudományos készlettel és meggyőző logikával fenyesen visszaveri dr. Jehlicska Ferenc új könyve: Az emberi élet a keresztény erkölcsstanban. A történelmi és irodalmi példák tömegével bebizonyítja, hogy semmiféle kultúra, vallás vagy törvényhozás hathatósabb védelemben nem részesítette az emberi életet, mint a kereszténység.

Sem az ő- vagy új-kor természeti népei, sem az ő- és középkori nagy vallási rendszerek annyi eszközzel nem siettek az emberi élet megmentésére és megtartására, mint amennyivel a kereszténység gondoskodik arról. A természeti népeknek s a pogány vallásoknak morálisa igen sok esetben semmi kárhozthatni valót sem talált az emberi élet kioltásának olyan módjaiban és eszközeiben, amelyeket a kereszténység megtöltött s amelyeket az emberiség életéből lehetőség szerint ki is küszöbölt.

Jehlicska műve két nagy részre oszlik. Az első részletesen leírja, minő becsülete volt az emberi életnek a régi pogány kultur- és a mai természetnépeknél. Össze gyűjti az öngyilkosságra, a magzatelhajtásra, a gyermek- kitételre, a rabszolgaságra, a párviadalra s a betegápolásra vonatkozó történeti adatokat s vallási és állami intézkedéseket. Mindegyik esetben kiderül, hogy az ember földi élete ezeknél az ókori kultur- s az ujkori természeti népeknél a felsorolt esetekben semmi véde- lembe sem részesült. Az öngyilkosságnak vagy öncson- kitásnak tilalma éppen annyira keresztény gondolatok, mint amennyire csak a kereszténység tudott és mert védelmet biztosítani az alkalmatlan és emiatt igen sok- szor halálra ítélt gyerekek vagy a rabszolgának. A második rész bőven kifejti az emberi életet magunk és más részéről érhető támadásoknak morális megítélés- t. Érdekesen és nagy tudománnyal megírt fejezetek magyarázzák a katolikus egyház tanítását a párbrórl, a háborúról, a halálbüntetésről és a zsarnokok megölés- ről s történetet és ethikai elveket szépen összefoglaló fejezet tárgyalja a betegápolás kérdését. A történeti összefoglalások mellett mindenütt megtaláljuk a szociál- ethikai szempontokat s a napjainkban uralkodó állapo- tok és elméletek körvonalozását.

Jehlicska könyvének bevezetése szerint az egyházat mint az emberiség nagy jötevőjét akarta feltüntetni s el akarta némitani azokat a modern elméleteket, melyek az egyháznak a nemes értelemben vett kulturára gyako- rolt befolyását a multat illetőleg tagadják, a jövőt ille- tőleg pedig lehetetlennek mondják. Feladatát kitünően megoldotta. Ha könyve elterjedne — katolikus könyv- nek, ha még oly kitűnő is, már alig mer elégséges elter- jedést jövendőlni az ember — általa nagy igazságok, sok ember szeméit felnyitó, temérdek hazugságot elpusz- tító tanulságok tartanának diadalmenetet az eddig félre- vezetett vagy a homályából ki nem segített lelkekben.

Pikler elméletét s a társadalmi kérdés és az ethika kapcsolatait tárgyaló, olvasóink előtt ismeretes s a magyar szociológiai irodalomnak legjobb alkotásai közé tartozó munkái után rövid egy éven belül ez már harmadik könyve *Jehlicska* Ferencnek. Mindegyik hézagot pótló s a katolikus műveltség kardinális pontjaira nézve alapvető munka. Ellenfeinek s jóbarátjának elismerésére egyaránt rászolgáltak. Biztató feckéi az ellenfeleink munkásságával versenyezni tudó katolikus, magyar szociológiai irodalomnak.

Katolikus tanítók, tanárok részere nélkülöz- hetetlen könyvek a következők:

A magyarországi latin és görög szertartású róm. katolikus népiszkolák tanterve. Ara 50 fillér.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. gazdasági (ismétlő) iskoláknak a magyar püspöki kártól megállapított tanításterve. Ara 30 fillér.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. tanító és tanítónőképző intézetek tanításterve. Ara 80 fillér.

A magyarországi róm. kath. felső nép és polgárius- kolai tanító és tanítónőképző intézetek képesítő vizsgálatai- nak szabályzata. Ara 40 fillér.

Tanításterve és Utasítások a tanító és tanítónőképzők katolikus vallástanítására. Ara 30 fillér.

Tanításterve és Utasítások a magyarországi polgári fiú és leányiskolák, felsőbb leány és felső kereskedelmi iskolák kath. vallástanítására. Ara 30 fillér.

Tanítási terv és Utasítások a magyarországi közép- iskolai kath. vallástanítás részére. Ara 24 fillér.

Mindannyi az Országos Kath. Tanügyi Tanács kiadá- sában jelent meg s a Szent-István-Társulatnál rendel- hető meg.

Uj képezdei tankönyv. Néhány nap mulva kerül ki a sajtó alól következő tankönyv: *A magyar nyelvtan és stílusztika elemei olvasókönyvvel, tanító- és tanítónő- képzők I. osztálya számára.* Irta dr. Bilinszky Lajos. Ara 2 kor. 80 fillér. Midőn az érdeklődő körök figyel- mét ezen, az új tanterv alapján írott kiadványunkra már előre is felhívjuk, el nem mulaszthatjuk fölemlíteni, hogy ezen nagy szakértelemmel írott Nyelvtan-stílusztika a bírálók részéről a legnagyobb elismeréssel és dicsé- rettel lett elfogadásra ajánlva. A könyvből bevezetés céljából készséggel küldünk megjelenése után mutat- ványpéldányt. Tisztelettel a Szent-István-Társulat könyv- kiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. könyvkiadó osztálya.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezé- seket jutányosan és előnyös fizetési felté- telek mellett szállit s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Tár- sulat könyvkiadóhivatala és könyvkeres- kedése r. t. Budapesten.

Kitüntetett kath. tanító. A király ő felsége *Zichy* Aladár gróf személye körüli miniszter előterjesztésére *Schoberbeck* Márton adonyi nyugalmazott róm. kath. kántort és főtanítót hosszú, buzgó és eredményes működése méltó elismerésül az arany érdemkeresztel tün- tette ki. E kitüntetés örömmel tölti el a kath. tanító- ságot, mert a királyi kegy ezen újabb megnyilatkozása egyszerűen annak is kifejezést ad, hogy ezental a magyar tanítók méltó elismerésben fognak részesülni.

Tanférfiak szociális tanfolyama. A kormány ta- nitók, tanárok és közigazgatási tisztviselők számára az elmúlt héten Budapesten a Köztelek helyiségeiben rend- szeres szociális tanfolyamot rendezett, melyen a hazai kath. tanítóképzők tanárai is résztvettek. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács tagjai közül, mint az illetékes egyházi hatóság kiküldöttei, résztvettek: *Guzsvenitz* Vil- mos, az esztergomi herceggimázi képző, *Bilinszky* Lajos dr., a nagyszabeni képző igazgatója, *Dreisziger* Ferenc a kalocsai érseki képző tanára, továbbá *Bodnár* Gáspár, *Breznay* Lajos képzőintézeti tanárok a Ma- gyarszági Kath. Tanítók Országos Bizottságának tagjai. E kurzus alkalmából a képzőintézeti tanárok egyesülete választmányi ülést tartott, amelyen azt vitatták meg a tanítók tanítói, hogy a képzőkben, mint külön tárgyat tanítsák-e a szociológiát, avagy az egyes tárgyak köré- ben esetszerűen nyerjenek-e a leendő tanítók a szociális teendőkre útmutatásokat? Az általános vélemény abban formálódott ki, hogy az egyes tárgyak tanításánál eset- szerűen is vonassék be a tantervi anyagba a szociológia, de az utolsó évfolyamban rendszeres oktatást nyerjenek a tanítójelöltek a magyar néptanítók szociális feladatairól. *Guzsvenitz* Vilmos igazgató indítványára még mint álta- lános óhaj jutott kifejezésre, hogy a képzők önképző- körének működésében a szociális érzék és a szociális tevékenység fejlesztésére kiváló gond fordítassék, anél- kül azonban, hogy az önképzőköröknek a nemzeti iro- dalom művelésére irányuló eddigi szerepe korlátoz- tatnék.

Polgári iskolai tanárok gyűlése. A polgári iskolai tanárok f. hó 5-én Budapesten gyűlést tartottak, melyen *Kovács* János tartott előadást a polgári iskolai tanárképzés reformjáról. Kifejezésre jutott azon kívá- nalom, hogy a polgári képzés értéke emeltesék. Szóvá tétetett, hogy kik tanítsák a leendő polgári iskolai ta- nárokat. Sokan az egyetemre akarják utalni a polgári iskolai tanárok képzését. *Keményffy* Dániel, az eszter- gomi kath. polgári leányiskola érdemes igazgatója, ezzel szemben a szükséges reformok hangoztatásával a mai képzés rendszere mellett sikeresen érvelt.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Az államsegélyért beadott kérvényeket a vallás- és közoktatásügyi miniszterium sürgősen elintézi, hogy ha a kérvények kellően fel vannak szerelve; ezért az első és legfontosabb kellék, hogy a kérvényeket az illetékes hatóságok szabályosan szereljék föl. — **H. A.** Beérkezett. A folytatást kérjük. Üdvözlét. — **K. F.** Beérkezett. Fölhasználjuk. Költeményeket nem közölhetünk. Nincs terünk. — **Cs. L. M.** Levélben feleltünk. — **A. G.** A Rendtartási szabályzat javaslatát még nem erősítette meg a nagymélt. püspöki kar, csak a fegyelmi szabályzat lép érvénybe. Még nem jelent meg. — **P. J.** A községi képviselőtestület tagságát, postamesterséget. — **K. F.** Helyettes kántortanító vagy segédkántor.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A vágszentkereszti (Nyitra m.) lemondás, illetve állásere folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Vegyes jövedelme: 7 hold szántóföld, 25 p. m. rozs, 28 p. m. árpa, párbér, tandíj, stóla, alapítványi és kézi mispénz fejében 300 kor., államsegély 450 kor. Pályázók kérvényeiket az *április 15-én* megejtendő választásig a vágszentkereszti plébániahivatalhoz küldjék be. U. p. Vagújhely. *Szokol János* plébános, isksz. elnök. 205 1—1

Egri érseki megye.

Maczonkára (Heves megye) a tanév végéig helyettes tanítót keresünk, oklevél nélkül is elfogadjatik. Az iskolafenntartó községtől havi 25 korona fizetés, nálam ellátás. *Póta Ferenc* kántortanító. 203 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **Szebedrázsi** kántortanítói állásra a Népvelő f. évi 4-ik számában hirdetett pályázat *május 1.* határidővel ezennel megújítatik. *Az iskolaszék.* 206 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **nyarádselyei** róm. kath. kántortanítói állásra *május 15-ig* pályázatot hirdetünk. Javadalma egyházi alapokból és hivektől 606 korona, fizetésekiegészítéses államsegély 394 korona; 2 hold 1494 □-ól szántó évi haszna: jó és tágas lakás, veteményes gyümölcsös. Kötelességei: az összes iskolások tanítása, faiskola-kezelés, kántori teendők végzése az anya- és fiókegyházakban, az ifjúsági egyesület vezetése. A tanítói oklevél mellé kántori képesítés és gyakorlat kívánatik. A megelőző vásár- és ünnepnapokon megjelenők előnyben részesülnek. *Az iskolaszék.* 200 1—1

Munkácsi egyházmegye.

Szalmadi (Szabolcs m.) róm. kath. kántortanítóság üresedésben van. Javadalma: lakás, kert, párbér, tandíj s államsegélyből 800 kor. Fizetésekiegészítés folyamában. Kérvények keresztlevéllel, nőtlenségi, illetve házassági bizonyítvánnyal *április 25-ig* alulirothoz küldendők. *Truszka István* lelkész Nyirlugoson. 197 1—1

Pécsi egyházmegye.

Bár (Baranya m. Mohács mellett) róm. kath. iskolaszéke a nyugdíjaztatás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: rendes lakáson és kerten kívül az új javadalmi jegyzőkönyv szerint 176 korona államsegéllyel kiegészített 1000 kor. Tannyelv: magyar-német. Személyes megjelenés kántori próba miatt *április 14-ig* bezárólag megkívántatik; az utiköltség nem lesz megtérítve. A megválasztott köteles a «Pécs egyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület»-be mint rendes tag belépni s az egyesület alapszabályainak magát alávetni. Az állás a megerősítés után azonnal elfoglalandó. Választás *április 17-én*, de a kérvények *április 14-ig* bezárólag a *bári plébániahivatalhoz* küldendők. 191 2—2

Az **udvari** (Tolna m.) filiális kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma: rendes lakáson és 1/2 holdnyi házikerten kívül, a javadalmi jegyzőkönyv szerint 1191 kor. 16 fillér. Tannyelv magyar, de a német nyelvben is némi jártasság szükséges, mert néha németül is kell a kántori funkciókat végezni. A 2/4 urbéri telek hat évre haszonbérbe van kiadva. A kérvények *április 19-ig*, amidőn a választás is megtartatik, alulirothoz beküldendők. Az állás megerősítés után azonnal elfoglalandó. *Miszla. Fulópp György* pápai t. káplán, esperes-plébános. 202 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **tornanadaskai** filiális róm. kath. tanítói állás megüresedett: új tanítóválasztás *április 20-ikán*ok délelőttjén: jövedelem 1000 kor., ebből 844 kor. készpénz, a többi föld, tandíj és fa. Kényelmes lakás, jó kert. Mivel felekezeti jellegű, tartozik tanító a vallást tanítani, ünnep és vasárnap délután litániát végez. Pályázók pályázataikat alulirothoz küldjék be. *Bódvaszilás (Abauj-Torna m.) Szilbert Lajos* plébános. 196 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Mány (Fejér m.) róm. kath. népiskolájánál tanítói állás van üresedésben. Javadalma: 600 korona havi előleges részletekben a hitközségtől, 40 korona tűzifa helyett, butorozott szoba. Kérvény 360 korona államsegélyért a miniszteriumnál. Szükség esetén kántoriakbar segédkezni köteles. Az ismételőiskolásokat felerésben tanítja. Német nyelv tudása föltétlenül szükséges. Kérvények *április 18.* határidővel róm. kath. plébániahivatalnak *Mány*, küldendők. *Az iskolaszék.* 194 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **szepesmátyásfalvi** róm. kath. kántortanítói állomásra *április 20-ára* pályázat hirdetettetik. Fizetés 1000 korona. Folyamodványok kellően felszerelve helyi iskolaszékre címezve, ft. *Krávecz Péter* szepesőfalvi kertileti tanfelügyelő urnak Hanusfalvára u. p. Szepesőfalu küldendők. 204 1—2

I. Pályázatot hirdetek a **csimhovai** róm. kath. kántortanítói állomásra *április 30-ig*. Fizetése államsegéllyel együtt 1000 kor. *Bajcsy György* iskolaszéki elnök. 198 1—1

II. Pályázatot hirdetek a **vitanovai** II. róm. kath. tanítói állásra; *április 30-ig*. Fizetése államsegéllyel együtt 1000 kor. *Bajcsy György* iskolaszéki elnök. 199 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **somogykarádi** róm. kath. elemi iskolai osztálytanítói állásra *április 19.* határidővel pályázat hirdetetik. Javadalma: 1000 korona, egy butorozott szoba fűtés- és tisztogatással. Tannyelv magyar. Állás azonnal elfoglalandó. *Mokkor Pál* isksz. elnök. 195 1—1

Jakubovich Sándor Nyitrán felkéri volt iskolatársait, akikkel 1869. évben a nagyszombati kir. tanítóképzőben képesítő vizsgát tett, tudassák vele tartózkodási helyüket, hogy az ez évi júliusban tartandó összejövetelüket rendezhesse. 201 1—1

Serétes és golyós
 vadászfegyverek

eredeti, kitűnően szabályozott és belőtt **Browningpisztolyok**, revolvereket, floberteket és karabélyokat, **cse-ly havi törlesztésre** szállít

Nowofny J. fegyvergyáros,

budapesti telepe. Budapest, VI., Nagymező-u. 21. sz.

! Kérjen fegyverárjegyzéket!

41-1.

Orgonahanazok 910 énekkel, hazánk legterjedelmesebb imaénekkönyve. Ara 3-4-5 kötetek szerint. Molnár József kántor **Kun-**szentmiklós.

193-1.

ELADÓ!

174

Riparia Portalis sima I. oszt. 200.000 (ezre 18 K), gyökeres 150.000 (ezre 28 K) II. oszt. 20 K.

Rupestris Monticola — európai vessző — és Delawareból sima és gyökeres. A Delaware kiváló minőségű adó direkttermő, melyet nem kell permeterzni.

Ermelléki bor. Asztali: 1908 évi fehér 32 K, vörös 40 K. A késői szüret folytán kiváló minőségű.

Fajborok: Olasz és Rajnai Rizling, Delaware, Muskotály, Borminta 1/10 liter ingyen, negyedliter 70 liter, félliter 1 K. A Delaware részletes ismertetését s a s állítási feltételeket magában foglaló árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg.

Söpjiny Endre szőlőtelepe
Székelyhídon (Biharmegye).

Stampay ének- és imakönyve.

(XV. kiadás. 256 oldal. 24 oldalas kotta ingyen) amely 30 és 50 filléres kötetekben, tízre egy ingyen-peldánnyal kapható Kőbölkúton, Esztergom megyében, levő évben áremelés nélkül bővitve lesz. Szíves hozzászólások május végéig kéretnek. 182 4-12.

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányának pótlására 2 éves gyökerű szára 20 K	
Gyökeres fasoltvány ezre 180 K	
..... szépségibával 90 K	
..... zöldsoltvány 100 K	
Sima 90 K	
Gyök. riparia portalis vastag 32 K	
..... 2 éves 40 K	
Sima riparia portalis 18 K	
..... vékony 8 K	
Gyökeres hazai nemes vessző 30 K	
Sima 10 K	

40 legjobb fajban, teljes jutallással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. — **Arjegyzzék ingyen.** Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása. 73 10-12

SEKELY I. JÓZSEF Gyöngyös, Szent Urbán-templom.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

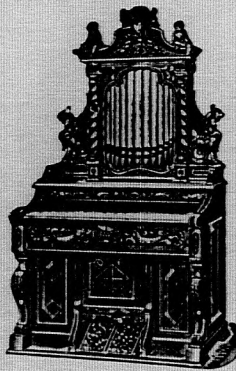
Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 12-26

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmoniumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában.

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony,
Ventur-utca 24. szám.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

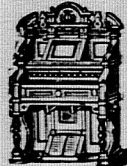
Főtiszt, papság és tanároknak részletfizetésre. Üzetek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóoban szállít

PAJKR REZSÓ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekké templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lekeszeknek különös szíveskedéssel. Arjegyzzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93